

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ LAISVĖS ATĖMIMO VIETŲ LIGONINĖ IR KALĖJIMŲ DEPARTAMENTĄ PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJOS

2021-04-28 Nr. 4D-2021/1-107
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2021-01-29 gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Laisvės atėmimo vietų ligoninės (toliau tekste ir citatose vadinama – LAVL, Ligoninė) ir Kalėjimų departamento prie Teisingumo ministerijos (toliau vadinama – Kalėjimų departamentas arba KD) pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su skundo nagrinėjimu ir gydymo paslaugų prieinamumu.

2. Pareiškėjas skunde (toliau vadinama – Skundas), be kitų aplinkybių, nurodo:

2.1. 2020-10-20 išsiuntė skundą LAVL dėl Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos pareigūnų veiksmų registruojant pas gydytojus bei prašymą užregistruoti jį gydytojo psichiatro konsultacijai ir gydymui, tačiau nesulaukia jokio LAVL atsakymo ir nebuvo užregistruotas gydytojo psichiatro konsultacijai;

2.2. Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba 2020-10-28 įsakymu patvirtino, kad LAVL gydytoja psichiatrė R. M. Pareiškėjui sveikatos priežiūros paslaugas teikė pažeidžiant teisės aktų reikalavimus. Pareiškėjas 2020-12-11 išsiuntė pareiškimą dėl atsakomybės minėtai gydytojai taikymo į Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato (VPK) Kaišiadorių rajono policijos komisariato (PK), o ši institucija jo pareiškimą persiuntė nagrinėti KD;

2.4. KD 2020-01-18 atsakymas Pareiškėjo netenkina, nes gydytojos atsakomybės klausimas nebuvo sprendžiamas.

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierius 2021 m. vasario 11 d. raštu Nr. 4D-2021/1-107/3D-406 kreipėsi į LAVL, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

2021 m. kovo 1 d. Seimo kontrolierius gavo LAVL 2021 m. vasario 26 d. raštą Nr. S-851, kuriame nurodoma:

4.1. Pareiškėjas jo Skunde nurodytu laikotarpiu su skundais ir prašymais kreipėsi tris kartus.

LAVL, atsakydama į Pareiškėjo 2020-10-21 skundą dėl galimai netinkamo gydymo ir pageidavimo pačiam rinktis gydymo įstaigą, 2020-11-19 raštu paaiškino, kad jam buvo paskirtas tinkamas gydymas, o į pasirinktą viešąją gydymo įstaigą nuteistieji ir suimtieji gali kreiptis tik tada, kai LAVL nėra atitinkamo lygmens arba specializacijos gydytojo. Pareiškėjo pageidaujamos sveikatos priežiūros paslaugos gali būti suteiktos Ligoninėje. Pareiškėjui paaiškinta atsakymo apskundimo tvarka.

LAVL, atsakydama į kitą 2020-10-21 gautą skundą dėl apribotos galimybės patekti pas terapeutą, 2021-02-25 raštu informavo, kad pas gydytoją terapeutą Pravieniškių pataisos namuose-atvirojoje kolonijoje norimą dieną jis nepateko, nes iš anksto nebuvo užregistruotas vizitui. Pareiškėjui atsakyme paaiškinama, kad negalima padaryti prašomų dokumentų kopijų, nes visa jo medicininė dokumentacija yra pateikta teismui.

LAVL, atsakydama į Pareiškėjo 2020-10-21 prašymą užregistruoti įvardintų gydytojų psichiatrų konsultacijai, 2021-02-24 raštu paaiškino registracijos pas antrinio lygio gydytojus per būrio viršininką tvarką bei informavo, kad rinktis konkrečiai pageidaujamą gydytoją galimybių nėra. Pareiškėjui paaiškinta atsakymo apskundimo tvarka.

4.2. Pareiškėjas 2020-11-27 Pravieniškių pataisos namuose-atvirojoje kolonijoje buvo užregistruotas gydytojo psichiatro konsultacijai, tačiau LAVL, teikdama informaciją Seimo kontrolieriui, negalėjo patvirtinti, ar konsultacija įvyko, nes Pareiškėjo asmens sveikatos istorijos Ligoninės Pirminės asmens sveikatos priežiūros skyriuje (Pravieniškių pataisos namuose-atvirojoje kolonijoje) nėra, ji yra išsiųsta Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

5. Seimo kontrolierius 2021 m. vasario 11 d. raštu Nr. 4D-2021/1-107/3D-405 kreipėsi į Kalėjimų departamentą, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

2021 m. vasario 25 d. Seimo kontrolierius gavo Kalėjimų departamento 2021 m. vasario 25 d. raštą Nr. 1S-578, kuriame nurodoma:

5.1. Kalėjimų departamente gauti du analogiško turinio Pareiškėjo skundai, kurie buvo persiųsti iš Kauno apskrities VPK, gauti 2020-12-16 ir 2020-12-29. Pareiškėjas skunduose prašė nubauti LAVL gydytoją, nes Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos buvo nustačiusi, kad Ligoninės gydytoja tinkamai neužpildė medicininės dokumentacijos, neskyrė pageidaujamo gydymo, todėl Pareiškėjas prašė jam išmokėti patirtą neturtinę žalą.

5.2. Kalėjimų departamentas atsakymą į skundus pateikė 2021-01-18 raštu ir paaiškino, kad negali vertinti bei analizuoti skunduose nurodytos situacijos ir negali priimti sprendimo dėl neturtinės žalos atlyginimo, nes neturi tokių įgaliojimų.

Pareiškėjas buvo informuotas, kad, vadovaujantis Pacientų teisių ir sveikatai žalos atlyginimo įstatymu, norėdamas gauti žalos atlyginimą, ne vėliau kaip per 3 metus nuo dienos, kai sužinojo ar turėjo sužinoti apie jo sveikatai padarytą žalą, jis turi kreiptis į Pacientų sveikatai padarytos žalos nustatymo komisiją, veikiančią prie Sveikatos apsaugos ministerijos, su rašytiniu prašymu dėl žalos atlyginimo.

Ši komisija yra privaloma ikiteisminė institucija, nagrinėjanti kreipimusis dėl žalos atlyginimo.

Pareiškėjui paaiškinta atsakymo apskundimo tvarka.

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

6. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau vadinama – BVK):

183 straipsnis. Bausmių vykdymo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų apskundimas – „1. Viešųjų darbų, laisvės apribojimo, arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų pareigūnų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami atitinkamą bausmę vykdančios institucijos ar įstaigos vadovui.

Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo skundo gavimo dienos. 2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų vadovų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami Kalėjimų departamento direktoriui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo jo gavimo dienos, o jei dėl skundo atliekamas tyrimas, – per dvidešimt darbo dienų nuo tyrimo baigimo dienos. 3. Kalėjimų departamento direktoriaus veiksmai ir sprendimai per dvidešimt dienų nuo jų įteikimo gali būti skundžiami apygardos administraciniam teismui.“

7. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau vadinama ir – VAI) (akto redakcija, galiojusi nuo 2020-09-01 iki 2020-11-01):

3 *straipsnis. Viešojo administravimo principai* – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 2) *objektyvumo*. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...] 4) *nepiktnaudžiavimo valdžia*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint šio įstatymo nustatyta tvarka suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus, siekiant kitų, negu įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatyta, tikslų; [...] 7) *subsidiarumo*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų sprendimai turi būti priimami ir įgyvendinami tuo viešojo administravimo sistemos lygiu, kuriuo jie yra efektyviausi; 13) *išsamumo*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nuroydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. [...]“;

14 *straipsnis. Prašymų ir skundų nagrinėjimas* – „8. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. Jeigu nėra kito viešojo administravimo subjekto, kuriam galėtų perduoti prašymą ar skundą nagrinėti pagal kompetenciją, jis ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos apie tai praneša asmeniui paaiškindamas jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis“;

31 *straipsnis. Administracinės procedūros terminai* – „Administracinė procedūra turi būti baigta ir administracinės procedūros sprendimas priimtas per 20 darbo dienų nuo jos pradžios. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinė procedūra negali būti baigta, administracinę procedūrą pradėjęs viešojo administravimo subjektas gali ją pratęsti, bet ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie administracinės procedūros termino pratęsimą per 2 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti administracinės procedūros terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys.“

8. Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo:

24 *straipsnis. Paciento sveikatai padarytos žalos (turtinės ir neturtinės) atlyginimas* – „1. Pacientas ar kitas šio įstatymo 13 straipsnyje nurodytas asmuo (toliau kartu – kitas asmuo, turintis teisę į žalos atlyginimą), norėdamas gauti žalos atlyginimą, ne vėliau kaip per 3 metus nuo dienos, kai sužinojo ar turėjo sužinoti apie žalą, Vyriausybės patvirtintame Turtinės ir neturtinės žalos, atsiradusios dėl paciento sveikatai padarytos žalos, atlyginimo tvarkos apraše (toliau – Aprašas) nustatyta tvarka turi kreiptis į Komisiją, veikiančią prie Sveikatos apsaugos ministerijos, su rašytiniu prašymu dėl žalos atlyginimo (toliau – prašymas). Komisija yra privaloma ikiteisminė institucija dėl žalos atlyginimo. Komisija prašymus nagrinėja neatlygintinai. 2. Prašymai gali būti pateikiami tiesiogiai (atvykus į Sveikatos apsaugos ministeriją) ir per atstumą (registruotu paštu, per kurjerį, siunčiami elektroniniu paštu, kitomis elektroninio ryšio priemonėmis, užtikrinančiomis galimybę nustatyti prašymą teikiančio asmens tapatybę). Prašyme turi būti nurodyta žala, prašomos atlyginti

žalos dydis ir aplinkybės (faktinis pagrindas), pagrindžiančios žalą ir reikalaujamos atlyginti žalos dydį. Jeigu prašymą pateikia paciento atstovas, prie prašymo pridedamas atstovavimą liudijantis dokumentas, o jeigu prašymą pateikia kitas asmuo, turintis teisę į žalos atlyginimą, – jo teisę į žalos atlyginimą patvirtinantis dokumentas (dokumentai). Prie prašymo taip pat pridedami, jeigu pacientas juos turi, dokumentai, patvirtinantys prašyme nurodytas aplinkybes (faktinį pagrindą). Išsamius prašymui ir dokumentams, teikiams su prašymu, keliamus reikalavimus nustato sveikatos apsaugos ministras.“

9. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 (toliau vadinama – Taisyklės), nustatyta:

„25. Prašymai, išskyrus prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos. Administracinės procedūros atliekamos laikantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 31 straipsnyje nustatytų terminų.

26. Jeigu prašymo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu ar kitais atvejais, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užtrukti ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo ir visų reikiamų dokumentų gavimo institucijoje dienos, institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 20 darbo dienų. Pratęsus Taisyklių 25 punkte nustatytą prašymo nagrinėjimo terminą, institucija per 2 darbo dienas nuo institucijos vadovo ar jo įgalioto asmens tokio sprendimo priėmimo dienos išsiunčia asmeniui pranešimą raštu ir nurodo prašymo nagrinėjimo pratęsimo priežastis.

[...]

35. Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį:

35.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą – išduoti dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą, – atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

[...]

38. Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas. Persiunčiant prašymą ar skundą nagrinėti kitai kompetentingai institucijai ir informuojant apie tai asmenį ar jo atstovą, pranešime asmeniui nurodyti minėtos apskundimo tvarkos nereikia.“

Lietuvos Respublikos teismų praktika

10. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau vadinama – LVAT):

10.1. 2012-03-01 nutartyje (administracinė byla Nr. A502-1605/2012), be kita ko, nurodyta:

„[...] Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A10-655/2005). Lietuvos Respublikos

viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir Viešojo administravimo įstatymas) 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskųsti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.)“;

10.2. 2009-04-02 nutartyje, priimtoje administracinėje byloje Nr. A756-422/2009, yra nurodęs:

„[...] viešojo administravimo institucijos priimamiems sprendimams (individualiems administraciniams aktams) keliami Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnyje įtvirtinti reikalavimai. Šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad individualus administracinis sprendimas turi būti pagrįstas nustatytais faktais ir teisės aktų normomis, o 2 dalyje nurodyta, kad sprendime turi būti aiškiai suformuluotos nustatytos arba suteikiamos teisės ir pareigos bei nurodyta sprendimo apskundimo tvarka. Šios nuostatos reiškia, kad akte turėtų būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų reikalavimų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus“;

10.3. LVAT savo praktikoje nuosekliai pažymi, kad kiekvienas viešojo administravimo subjektas veiklą vykdo teisės aktais nustatytos kompetencijos ribose. Kompetencija kaip kompleksas tam tikrų priemonių (uždaviniai, funkcijos, teisės ir pareigos, veiklos formos ir metodai) yra svarbiausia administracinio teisinio statuso sudėtinė dalis (2014 m. sausio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A662-293/2014). Viešojo administravimo subjekto administracinę teisinę statusą sudaro tokie elementai kaip uždaviniai, funkcijos, teisės ir pan. Kiekvieno šio elemento vaidmuo nurodytame kontekste yra skirtingas, todėl jie negali būti tapatinami arba tam tikros analizės (sisteminės, loginės ir t. t.) būdu iš vienu išvedami kiti. Tai reiškia, kad viešojo administravimo subjekto administracinis teisinis statusas juridškai turi būti aiškiai ir konkrečiai apibrėžtas teisės aktuose (2013 m. liepos 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A662-1405/2013). Viešojoje teisėje taikomi įstatymo viršenybės ir teisinio apibrėžtumo principai lemia tai, kad visi viešojo administravimo subjektai turi tik tokius įgaliojimus, kurie jiems suteikti konkrečiomis teisės aktų normomis ir svarbu, kad institucijos, vykdydamos įstatymais joms priskirtą veiklą, veiktų tik taip, kaip numato teisės aktai (2014 m. kovo 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A502-727/2014; 2015 m. liepos 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1547-502/2015; 2012 m. sausio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A858-257/2012).

Tyrimo išvados

11. Atsižvelgiant į Skunde nurodytas aplinkybes, tyrimo metu surinktą informaciją ir

teisinį reglamentavimą, tyrimo išvados bus pateikiamos dėl kiekvienos iš šių dalių atskirai:

- 11.1. dėl LAVL pareigūnų veiksmų, susijusių su skundų ir prašymo nagrinėjimu;
- 11.2. dėl Kalėjų departamento pareigūnų veiksmų nagrinėjant skundus.

Dėl LAVL pareigūnų veiksmų, susijusių su skundų ir prašymo nagrinėjimu

12. Pareiškėjas Skunde rašė, kad kreipėsi į LAVL su skundais ir prašymu, tačiau nesulaukė jokių atsakymų.

13. Skundo tyrimo metu buvo nustatyta, kad LAVL 2020-10-21 buvo gauti du Pareiškėjo skundai ir vienas prašymas. Į vieną Pareiškėjo skundą atsakymas buvo išsiųstas 2020-11-17, tačiau į kitą skundą ir prašymą atsakymai Pareiškėjui buvo išsiųsti tik po Seimo kontrolieriaus kreipimosi į Ligoninę, 2021-02-24 ir 2021-02-25.

Atsakant į 2020-10-21 skundą dėl gydytojo terapeuto konsultacijų, neatsakyta į Pareiškėjo užduotus klausimus dėl neįvykusių konsultacijų, kurioms nuteistasis jau buvo užregistruotas, tik paaiškinama, kad registruotis pas gydytojus reikia per būrio viršininką.

14. Pažymėtina, kad institucija, gavusi asmens skundą, privalo pradėti administracinę procedūrą. Pagal VAI, administracinė procedūra – viešojo administravimo subjekto atliekami privalomi veiksmai nagrinėjant skundą apie viešojo administravimo subjekto veiksmis, neveikimu ar administraciniais sprendimais galimai padarytą asmens, nurodyto skunde, teisių ir teisėtų interesų pažeidimą ir priimant dėl to administracinės procedūros sprendimą. Administracinės procedūros atliekamos laikantis VAI 31 straipsnyje nustatytų terminų. Administracinė procedūra turi būti baigta ir administracinės procedūros sprendimas priimtas per 20 darbo dienų nuo jos pradžios. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinė procedūra negali būti baigta, administracinę procedūrą pradėjęs viešojo administravimo subjektas gali ją pratęsti, bet ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie administracinės procedūros termino pratęsimą per 2 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti administracinės procedūros terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys.

Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse taip pat numatyta, kad prašymai, išskyrus prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos.

Viešojo administravimo subjektas yra saistomas gero viešojo administravimo principo, kuriuo įgyvendinama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, reikalavimų. Pagal atsakingo valdymo (gero viešojo administravimo) principą, viešojo administravimo subjektui nustatyta pareiga imtis aktyvių veiksmų vykdant administracinę procedūrą, reikalaujama, jog valstybės institucija, priimdama sprendimą, imtusi visų įmanomų priemonių įvertinti visas reikšmingas aplinkybes ir sprendimą pagrįsti faktais, argumentais, įrodymais, teisės normomis. Šis principas apima ne tik teisę į pagrįsto sprendimo priėmimą, bet ir teisę efektyviai ginti (įgyvendinti) savo teises, pareigą išaiškinti administracinio akto apskundimo tvarką.

15. Įvertinus tyrimo metu nustatytas aplinkybes darytina išvada, kad Pareiškėjo skundas ir prašymas buvo išnagrinėti nesilaikant teisės aktų reikalavimų, Pareiškėjas nebuvo informuotas apie jo skundo ir prašymo nagrinėjimo termino pratęsimą, o atsakymai buvo pateikti tik po Seimo kontrolieriaus kreipimosi, praėjus daugiau nei keturiems mėnesiams nuo skundo ir prašymo gavimo, neatsakyta į Pareiškėjo skunde užduotus klausimus, todėl Pareiškėjo Skundas dėl galimai netinkamų LAVL pareigūnų veiksmų nagrinėjant skundą ir prašymą pripažįstamas pagrįstu.

Dėl Kalėjų departamento pareigūnų veiksmų nagrinėjant skundus

16. Skunde Pareiškėjas nurodė, kad kreipėsi su skundais į Kauno apskrities vyriausiąjį policijos komisariatą, jo skundai buvo persiųsti Kalėjų departamentui, tačiau Kalėjų departamentas nespėdė skunduose nurodytų klausimų.

17. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Kalėjų departamente buvo gauti du Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato persiųsti Pareiškėjo skundai. Šie analogiško turinio skundai gauti 2020-12-16 ir 2020-12-29, atsakymas Pareiškėjui parengtas 2021-01-18.

Pareiškėjas skunduose prašė nubausti LAVL gydytoją, nes Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos buvo nustačiusi pažeidimus, ir prašė jam išmokėti patirtą neturtinę žalą. Kalėjų departamentas Pareiškėjui paaiškino, kad negali vertinti bei analizuoti skunduose nurodytos situacijos ir negali priimti sprendimo dėl neturtinės žalos atlyginimo, nes neturi tokių įgaliojimų. Pareiškėjas turi kreiptis į Pacientų sveikatai padarytos žalos nustatymo komisiją, kuri yra privaloma ikiteisminė institucija, nagrinėjanti kreipimusis dėl žalos atlyginimo.

18. Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnyje numatyta, jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. Jeigu nėra kito viešojo administravimo subjekto, kuriam galėtų perduoti prašymą ar skundą nagrinėti pagal kompetenciją, jis ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos apie tai praneša asmeniui paaiškindamas jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis.

Kaip pažymėjo savo praktikoje LVAT, viešojoje teisėje taikomi įstatymo viršenybės ir teisinio apibrėžtumo principai lemia tai, kad visi viešojo administravimo subjektai turi tik tokius įgaliojimus, kurie jiems suteikti konkrečiomis teisės aktų normomis, ir svarbu, kad institucijos, vykdydamos įstatymais joms priskirtą veiklą, veiktų tik taip, kaip numato teisės aktai (pažymos 10.3 punktas).

Taigi, viešojo administravimo subjektas, įvertinęs gauto skundo turinį ir nustatęs, jog negali spręsti jame išdėstytų klausimų arba priimti atitinkamų administracinių sprendimų, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos apie tai praneša asmeniui, paaiškindamas jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis.

Kalėjų departamentas, atsakydamas į Pareiškėjo skundus ir paaiškindamas, kur jis turėtų kreiptis, nesilaikė 5 darbo dienų termino.

19. Įvertinus tyrimo metu nustatytas aplinkybes, darytina išvada, kad Kalėjų departamentas, atsakydamas į Pareiškėjo skundus, išaiškino, kur šis turėtų kreiptis dėl neturtinės žalos atlyginimo, atsakymas buvo motyvuotas ir pagrįstas teisės aktų nuostatomis, tačiau buvo nesilaikyta Viešojo administravimo įstatyme numatyto 5 darbo dienų termino, todėl Pareiškėjo Skundas dėl Kalėjų departamento pareigūnų veiksmų nagrinėjant jo skundus, kiek tai susiję su termino nesilaikymu, pripažįstamas pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

20. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia X Skundą dėl Laisvės atėmimo vietų ligoninės pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su skundo ir prašymo nagrinėjimu, pripažinti pagrįstu.

21. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia X Skundą dėl Kalėjų departamento pareigūnų veiksmų (neveikimo) nesilaikius termino, per kurį institucijos turi informuoti pareiškėjus apie jų skundų nenagrinėjimą, pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

22. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius Laisvės atėmimo vietų ligoninės direktoriui rekomenduoja imtis priemonių, kad ateityje nagrinėjant asmenų skundus ir prašymus būtų vadovaujama Viešojo administravimo įstatymo ir kitų teisės aktų nuostatomis, gerojo viešojo administravimo ir kitais principais, o atsakymai būtų parengti laikantis nustatytų terminų.

23. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius Kalėjų departamento direktoriui rekomenduoja imtis priemonių, kad pareiškėjai apie jų skundų nenagrinėjimą, kai nurodytų klausimų sprendimas nėra priskirtas Kalėjų departamento kompetencijai, būtų informuojami per Viešojo administravimo įstatyme nustatytą terminą.

24. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas